

Innspill til Stortingsmeldinger om klima- og naturmangfold

Framtiden i våre hender takker for muligheten til å komme med innspill til Stortingsmeldinger for klima og naturmangfold, på regionalt innspillsmøte for Midt-Norge.

1. Når vi i 2050 har nådd natur- og klimamål, hva er de tre viktigste grepene som ble gjort i dag for å komme dit?

Et klimamål for forbruket må settes, og en handlingsplan for å oppnå dette målet må vedtas. Dette klimamålet bør bli en del av Klimaloven, og meldes inn til FN i forbindelse med Norges innmelding av klimamål mot 2035, i tråd med Miljødirektoratets anbefalinger. Den nye forbruksbaserte klimastatistikken må oppdateres årlig og videreutvikles slik at det kan fungerer som kunnskapsgrunnlag for å identifisere klimatiltak og politikktutforming.

- I. Stoppe naturnedbygging: stans av hytteutbygging, og ikke mer bygging av motorveier som er dimensjonert langt over behovet. Begge disse tingene vil gjøre at mer naturmangfold sikres og at mer skog og myr blir stående, som også er viktig for karbonlagring.
 - II. Regjeringen bør gjennomføre en fullstendig gjennomgang av skatte- og avgiftssystemet for å bidra til en sirkulær omlegging av økonomien.
2. Hvilke viktige rammer og hensyn må de to meldingene ha med seg fra ditt ståsted?
 - I. En av hovedanbefalingene til Klimautvalget 2050 er at "løsninger som reduserer bruken av knappe ressurser som kraft, areal og mineraler og metaller prioriteres". Vi vil understreke betydningen av dette. Om alle sektorer baserer seg på å ta i bruk de samme ressursene for å nå sine respektive målsettinger, kommer vi ikke i havn med de felles målsettingene. Derfor må standarden være at en god klimaløsning er en løsning som ikke innebærer overdreven bruk av verken kraft, areal, mineraler eller metaller.
 - II. Vi er nødt til å kutte faktiske utslipp i Norge, ikke basere oss på å flytte utslipp ved å kjøpe kvoter
 - III. Arealnøytralitet må være en overordnet ramme for all politikk. Naturtapet må stanses og all utbygging av natur må kompenseres og restaureres
 - IV. Alt må ses i sammenheng med 1,5-graders målet. Vi trenger drastiske utslippskutt – både på kort og lang sikt
 - V. [Lavinntektshusholdninger er generelt de som slipper ut minst](#). At disse skjermes fra klimatiltak som legger ytterligere press på en allerede hardt prøvet økonomi bør være et førende prinsipp i klimapolitikken.
 - VI. I saker hvor klimatiltak utgjør en interessekonflikt med samisk kultur og tradisjonelle samiske næringer må samer sikres reell innflytelse.

3. Arealbruksendringer er en stor utfordring både for natur og klima. Hva bør meldingene legge frem for å sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene?

- I. Anbefalingen fra Klimautvalget 2050 om å ha et eget klimamål for LULUCF-sektoren må følges opp. Et slikt mål må inn i Klimaloven, og en plan for å nå målet må utvikles.

- II. Det må vises helt tydelig retning og klare krav til kommuner og næringsliv, slik at vi premierer de som leder an
4. Internasjonalt samarbeid er nødvendig og viktig for å løse klima- og naturkrisa. Hvordan kan internasjonalt samarbeid styrkes på klima- og naturområdet i årene fremover?
- I. Norge må ta en lederrolle på COP, både klimaforhandlinger og naturforhandlinger. Det krever både at man inntar progressiv rolle i forhandlingene, men også at Norge går foran i praktisk politikk
 - II. En rettferdig grønn omstilling handler også om at det i lavutslippssamfunnet må være mulig å leve gode liv og at omstillingen ikke går på bekostning av bl.a. urfolksrettigheter og arbeidstakerrettigheter. Det er derfor avgjørende at grasrotorganisasjoner, lokalsamfunn og urfolk sikres reell medbestemmelse
5. Naturavtalen er et rammeverk for alle. Hvordan kan vi sikre at alle samfunnsaktører og hele myndighetsapparatet i denne regionen tar sin del av ansvaret for å gjennomføre naturavtalen og stanse tapet av natur innen 2030?
- I. Kommuner må få krav og insentiver til å bevare natur. Det er i dag for vanskelig å si nei til utbyggingsprosjekter lokalt
 - II. Det er behov for både kunnskapsbygging og kapasitet i kommunene. Blant annet bør de tilføres øremerkede midler til ansetting av klima- og miljørådgivere
 - III. Det bør etablere Natursats, etter modell fra Klimasats
 - IV. Naturpolitikken må være tilstrekkelig. Noen ganger er det nødvendig med krav, begrensninger - og å tørre å faktisk forby ting. Avgifter er et godt virkemiddel, men ikke alltid nok. Naturtapet er alvorlig og krever tøffe reguleringer, noe vi vet har fungert før, eksempelvis reguleringer av hvilke kjemikalier fabrikker kunne slippe ut i naturen
6. Hva trenger kommuner, næringsliv og andre av kunnskap og virkemidler for å ivareta naturen bedre i denne regionen?
- I. Bryte dagens tette bånd mellom utbyggere og utredere, slik at det er kommunene, på utbyggers regning, som bestiller og stiller krav til de som gjennomfører konsekvensutredninger.
7. Hvilke andre grep enn vern kan vi ta for å sikre langsiktig beskyttelse og bevaring av viktige naturområder (jfr mål 3 i naturavtalen)?
- I. Forbud mot nedbygging av særlig sårbare naturtyper
 - II. Planvask i kommunenes arealplaner
 - III. Stramme inn kommuner og fylkeskommuners adgang til å gi dispensasjon fra Naturmangfoldsloven, samt Plan og bygningslovens bestemmelser om vern av strandsonens hundremetersbelte, og andre relevante bestemmelser.
8. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger (se lenke), hva bør klimameldingen prioritere å følge opp, sett fra ditt ståsted?
- I. Ressursene er knappe, og ikke alle kan bruke de samme ressursene: planlegg for reduksjon i flere varer og tjenester i stedet for å kun kutte utslipp gjennom teknologi
 - II. En klimapolitikk for forbruket: etablert forbruksbasert klimaregnskap og sett eget klimamål som tar høyde for varene vi importerer
 - III. Atferdsendringenes plass i klimakuttene: tiltaket som ville kuttet aller mest klimagasser i Norge fram mot 2030 ville vært om nordmenn fulgte kostrådene. Ikke vær redde for å bruke politiske grep for å påvirke folks atferd.
 - IV. Sammenheng mellom klima og natur: det aller meste som er bra for klima, er også bra for natur, og omvendt. Vern mer natur og innfør eget klimamål for LULUCF-sektoren.

- V. Klimafinansieringen må speile Norges historiske ansvar: bra at Norge bidrar med utslippskutt og klimatilpasning i andre land, men innsatsen på tap og skade må også trappes opp og bli en del av den internasjonale klimafinansieringen.
- VI. En omstilling for folket: opplevd rettferdighet er blant det viktigste for å sikre klimapolitikken oppslutning og legitimitet blant folk. Medvirkning og demokrati må sikres i omstillingen, og borgerpanel kan settes ned fra sak til sak.

9. Hvordan legge til rette for en rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet, og hvordan bør en klimapolitikk som når klimamålene innrettes slik at den har legitimitet og aksept i samfunnet?

- I. Klimapolitikken kan ikke løse alle problemer, noe må ordnes med fordelingspolitikken (Klimautvalget 2050)
- II. Regjeringen må bidra til tydelig retning og forutsigbarhet i klima- og naturpolitikken

Med vennlig hilsen,

Marte Fordal Meland

Regionleder Trøndelag

Framtiden i våre hender